

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Zeneesztétika 1

2026–2027-es egyetemi tanév

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2. Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3. Intézet	Református Tanárképző és Zeneművészet Intézet
1.4. Szakterület	Zene
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Zene
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Zeneesztétika 1			A tantárgy kódja	TLM 3505
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	dr. Csákány Csilla egyetemi adjunktus				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	dr. Csákány Csilla egyetemi adjunktus				
2.4. Tanulmányi év	III	2.5. Félév	1	2.6. Értékelés módja	Vizsga
2.7. Tantárgy rendszere	Kötelező	2.8. Tantárgy típusa		Alaptantárgy (DF)	

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1. Heti óraszám	2	melyből: 3.2. előadás	1	3.3. szeminárium/labor/projekt	1
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	28	melyből: 3.5. előadás	14	3.6. szeminárium/labor	14
3.5. Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása					óra
3.5.1. A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása (ET)					14
3.5.2. Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					14
3.5.3. Szemináriumok/laborok/projektek, házi feladatok, referátumok, portfóliók és esszék kidolgozása					14
3.5.4. Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					3
3.5.5. Vizsgák					2
3.5.6. Más tevékenységek					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszámja				47	
3.8. A félév összóraszámja				75	
3.9. Kreditszám				3	

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. tantervi	
4.2. kompetenciabeli	Zenei írás-olvasás

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Zongora és audiovizuális eszközök biztosítása a tanteremben	
5.2. A szeminárium/labor lebonyolításának feltételei	Zongora és audiovizuális eszközök biztosítása a tanteremben	

6.1. A tanulmányi program elvégzése során elsajátított kompetenciák (a tantervből kell átvenni)

Szakmai kompetenciák	
Kompetenci a kódja	Kompetencia
CP3	Zenét tanulmányoz
CP6	Kottát olvas
CP12	Azonosítja a zene jellegzetességeit
CP13	Kottákat tanulmányoz
Transzverzális kompetenciák	
Kompetenci a kódja	Kompetencia
CT3	Irányítja saját szakmai fejlődését

6.2. A tanulmányi programra jellemző képzési eredmények (a tantervből kell átvenni)

A tantárgy által megcélzott tanulási eredmények		
Kompetenci a kódja	Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)	Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
CP3	1. A hallgató/végzett hallgató ismerteti és érvekkel alátámasztva magyarázza a zenei notáció (a zenei írás-olvasás) alapjául szolgáló elméleteket, fogalmakat és elveket.	1. A hallgató/végzett hallgató a megszerzett hallási, zenei memória- és zenei írás-olvasási készségei – beleértve a belső hallást – alapján helyesen kapcsolja össze a zenei szöveget és a hangzó megvalósulást (a szakiránytól függő sajátossággal és összetettségi szinten).
CP6	3. A hallgató/végzett hallgató azonosítja a zenei szakterülethez tartozó vagy ahhoz kapcsolódó releváns információforrásokat.	3. A hallgató/végzett hallgató kiválasztja és rendszerezi a zenei szakterülethez tartozó vagy ahhoz kapcsolódó (történeti, kulturális, esztétikai, stilisztikai stb.) információkat.
CP12, CP13	4. A hallgató/végzett hallgató meghatározza és ismerteti a klasszikus írástechnikák, valamint a bevett zeneelemzési módszerek alapjául szolgáló elméleteket, fogalmakat, elveket, nyelvtani szabályokat és zenei nyelvi elemeket, különös tekintettel a szakirányára.	4. A hallgató/végzett hallgató azonosítja és megfelelően alkalmazza a klasszikus zenei írástechnikákat (homofón és polifón technikákat, a szakiránytól függő sajátossággal és összetettségi szinten), esztétikai és szemantikai értékekkel rendelkező eredmény létrehozására törekedve.
CT3	16. A hallgató/végzett hallgató ismeri a karriertervezés és az egész életen át tartó tanulás fogalmait, a képzési és mobilitási lehetőségeket, valamint az idegen nyelven hozzáférhető nemzetközi szakmai forrásokat.	16. A hallgató/végzett hallgató értékeli saját kompetenciáit, fejlődési célokat tűz ki, képzési programokat azonosít, továbbá idegen nyelvet használ tájékozódásra, együttműködésre és projektekben való részvételre.

7. Tárgy-specifikus tanulási eredmények

Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)
A hallgató meghatározza a zeneesztétika alapfogalmait, így a szépet, a kifejezést, a jelentést és az esztétikai értéket.
A hallgató ismerteti a zenére, valamint annak a művészetben és a társadalomban betöltött szerepére vonatkozó főbb elméleteket és felfogásokat.
A hallgató elmagyarázza a zenei nyelv, a mű formája és kifejező tartalma közötti kapcsolatot.
A hallgató ismeri és ismerteti a zene esztétikai értékelésének szempontjait, a vizsgált művek stílusához és kulturális kontextusához viszonyítva.
Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
A hallgató a megszerzett fogalmak és ismeretek alkalmazásával esztétikai nézőpontból elemez zeneműveket.

A hallgató azonosítja azokat a zenei nyelvi elemeket és írástechnikákat, amelyek hozzájárulnak egy zenemű kifejezéséhez és jelentéséhez.
A hallgató zeneműveket és zenei előadásokat hasonlít össze, kiemelve az esztétikai felfogás és a kifejezőerő különbségeit.
A hallgató tudatosan alkalmazza a zenei kifejezőeszközöket saját előadásaiban vagy alkotói gyakorlataiban, és esztétikai szempontból megindokolja választásait.

8. A tantárgy tartalma

8.1. Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A zeneesztétika tárgya, módszerei és kapcsolatai más tudományokkal. A zeneesztétika interdiszciplináris összefüggésben.	Interaktív előadás, zenehallgatás, párbeszéd	Hegel, G. W. F.: <i>Esztétika</i> . Gondolat, Budapest, 1979.
2. Az esztétikai mező. A világ feletti uralom illúziója. A primitív mágia rendszereződése. A mágikus-szinkretikus korszak esztétikai egyensúlya.	Interaktív előadás, zenehallgatás, párbeszéd	Angi István: <i>Zeneesztétikai előadások</i> , I-II. kötet. Scientia, Kolozsvár, 2003; 2005.
3. Az esztétikai mező szerkezete. Az esztétikai erőter viszonyjellegű természete. A viszony esztétikai és tudományos fogalmi.	Interaktív előadás, zenehallgatás, párbeszéd	Ujfalussy József: <i>Az esztétika alapjai és a zene</i> . Tankönyvkiadó, Budapest, 1983.
4. Az érzelmek esztétikája. A közvetítő szerep. Az érzelmi szféra összetevői. Affektivitás és érzelem.	Interaktív előadás, zenehallgatás, párbeszéd	Angi István: <i>Zeneesztétikai előadások</i> , I-II. kötet. Scientia, Kolozsvár, 2003; 2005.
5. Az esztétikai mező értékrendszere. Az esztétikai értékek hatása az emberi értékekre.	Interaktív előadás, zenehallgatás, párbeszéd	Szerdahelyi István: <i>Az esztétikai érték</i> . Gondolat, Budapest, 1984.
6. Esztétikai kategóriák: a groteszk a zenében.	Interaktív előadás, zenehallgatás, párbeszéd	Tatarkiewicz, Wladyslaw: <i>Az esztétika alapfogalmai: hat fogalom története</i> . Kossuth, Budapest, 2000.
7. Esztétikai kategóriák: az abszurd a zenében.	Interaktív előadás, zenehallgatás, párbeszéd	Angi István: <i>Zeneesztétikai előadások</i> , I-II. kötet. Scientia, Kolozsvár, 2003; 2005.
8. Esztétikai kategóriák: a szép a zenében.	Interaktív előadás, zenehallgatás, párbeszéd	Eco, Umberto: <i>A szépség története</i> . Európa, Budapest, 2005.
9. Esztétikai kategóriák: a rút a zenében.	Interaktív előadás, zenehallgatás, párbeszéd	Eco, Umberto: <i>A rútság története</i> . Európa, Budapest, 2007.
10. Esztétikai kategóriák: a fenséges a zenében.	Interaktív előadás, zenehallgatás, párbeszéd	Tatarkiewicz, Wladyslaw: <i>Az esztétika alapfogalmai: hat fogalom története</i> . Kossuth, Budapest, 2000.
11. Esztétikai kategóriák: az alantas a zenében.	Interaktív előadás, zenehallgatás, párbeszéd	Angi István: <i>Zeneesztétikai előadások</i> , I-II. kötet. Scientia, Kolozsvár, 2003; 2005.
12. Esztétikai kategóriák: a tragikum a zenében.	Interaktív előadás, zenehallgatás, párbeszéd	Tatarkiewicz, Wladyslaw: <i>Az esztétika alapfogalmai: hat fogalom története</i> . Kossuth, Budapest, 2000.
13. Esztétikai kategóriák: a komikum a zenében.	Interaktív előadás, zenehallgatás, párbeszéd	Angi István: <i>Az esztétikum zeneisége: Esszék a viszonyalkotás varázsáról</i> . Komp-Press, Kolozsvár, 2001.
14. A zeneművek értékviszonyai, modellálásuk a kategóriákon belül és azok között. Stilisztikai és esztétikai paraméterek. Összefoglalás.	Interaktív előadás, zenehallgatás, párbeszéd	Zoltai Dénes: <i>A zeneesztétika története: Ethosz és affektus</i> . Zeneműkiadó, Budapest, 1966.
Könyvészet *** <i>Esztétikai kislexikon</i> (sz. Szigeti József). Kossuth Kiadó, Budapest, 1969. *** <i>Esztétikai olvasókönyv</i> (sz. Kiss Tamás). Kossuth Kiadó, Budapest, 1976. Angi István: <i>Zeneesztétikai előadások</i>, I-II. kötet. Scientia, Kolozsvár, 2003; 2005. Angi István: <i>Az esztétikum zeneisége: Esszék a viszonyalkotás varázsáról</i>. Komp-Press, Kolozsvár, 2001.		

Arisztotelész: *Poétika*. PannonKlett, Budapest, 1997.
 Baumgarten, Alexander, Gottlieb: *Esztétika*. Atlantisz, Budapest, 1999.
 Burke, Edmund: *Filozófiai vizsgálódás a fenségesről és a szépről való ideáink eredetét illetően*. Magvető, Budapest, 2008.
 Eco, Umberto: *A szépség története*. Európa, Budapest, 2005.
 Eco, Umberto: *A rótság története*. Európa, Budapest, 2007.
 Eco, Umberto: *Nyitott mű*. Európa, Budapest, 1998.
 Frazer, J. G.: *Az aranyág*, Osiris, Budapest, 2005.
 Molnár Antal: *Gyakorlati zeneesztétika*. Zeneműkiadó, 1971.
 Szerdahelyi István: *Az esztétikai érték*. Gondolat, Budapest, 1984.
 Tatarkiewicz, Wladyslaw: *Az esztétika alapfogalmai: hat fogalom története*. Kossuth, Budapest, 2000.
 Eco, Umberto: *Művészet és szépség a középkori esztétikában*. Európa, Budapest, 2002.
 Hartmann, Nicolai: *Esztétika*. Magyar Helikon, 1977.
 Hegel, G. W. F.: *Esztétika*. Gondolat, Budapest, 1979.
 Moles, Abraham: *A giccs, avagy a boldogság művészete*. Gondolat, Budapest, 1975.
 Szerdahelyi István: *Ízlés és kultúra*. Kossuth, Budapest, 1974.
 Ujfalussy József: *Az esztétika alapjai és a zene*. Tankönyvkiadó, Budapest, 1983.
 Wagner, Richard: *Művészet és forradalom*. Seneca, Budapest, 1995.
 Zoltai Dénes: *A zeneesztétika története: Ethosz és affektus*. Zeneműkiadó, Budapest, 1966.

8.2. Szeminárium/labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A szép, a művészi és a kalokagathia fogalmának elemzése.	Vita	Hegel, G. W. F.: <i>Esztétika</i> . Gondolat, Budapest, 1979.
2. A szinkretikus és a szintetikus fogalmának elemzése. Beszélgetés J. G. Frazer <i>Az aranyág</i> című művéről.	Vita	Frazer, J. G.: <i>Az aranyág</i> , Osiris, Budapest, 2005.
3. Az esztétikai mező, az esztétikai viszony, az ideális és a valós fogalmának elemzése.	Vita	Ujfalussy József: <i>Az esztétika alapjai és a zene</i> . Tankönyvkiadó, Budapest, 1983.
4. Az érzelem és az affektivitás fogalmának elemzése a műalkotás megalkotásában, közvetítésében és befogadásában.	Vita	Angi István: <i>Zeneesztétikai előadások</i> , I-II. kötet. Scientia, Kolozsvár, 2003; 2005.
5. Vita az esztétikai kategóriák történetéről.	Vita	Szerdahelyi István: <i>Az esztétikai érték</i> . Gondolat, Budapest, 1984.
6. A groteszk a zenében. Elemzések.	Vita	Tatarkiewicz, Wladyslaw: <i>Az esztétika alapfogalmai: hat fogalom története</i> . Kossuth, Budapest, 2000.
7. Az abszurd a zenében. Elemzések.	Vita	Angi István: <i>Zeneesztétikai előadások</i> , I-II. kötet. Scientia, Kolozsvár, 2003; 2005.
8. A szép a zenében. Elemzések.	Vita	Eco, Umberto: <i>A szépség története</i> . Európa, Budapest, 2005.
9. A rút a zenében. Elemzések.	Vita	Eco, Umberto: <i>A rótság története</i> . Európa, Budapest, 2007.
10. A fenséges a zenében. Elemzések.	Vita	Tatarkiewicz, Wladyslaw: <i>Az esztétika alapfogalmai: hat fogalom története</i> . Kossuth, Budapest, 2000.
11. Az alantas a zenében. Elemzések.	Vita	Angi István: <i>Zeneesztétikai előadások</i> , I-II. kötet. Scientia, Kolozsvár, 2003; 2005.
12. A tragikum a zenében. Elemzések.	Vita	Tatarkiewicz, Wladyslaw: <i>Az esztétika alapfogalmai: hat fogalom története</i> . Kossuth, Budapest, 2000.
13. A komikum a zenében. Elemzések.	Vita	Angi István: <i>Az esztétikum zeneisége: Esszék a viszonyalkotás varázsáról</i> . Komp-Press, Kolozsvár, 2001.
14. A zeneművek értékösszefüggései. Elemzések.	Vita	Zoltai Dénes: <i>A zeneesztétika története: Ethosz és affektus</i> . Zeneműkiadó, Budapest, 1966.

Könyvészet

*** *Esztétikai kislexikon* (sz. Szigeti József). Kossuth Kiadó, Budapest, 1969.

*** *Esztétikai olvasókönyv* (sz. Kiss Tamás). Kossuth Kiadó, Budapest, 1976.

Angi István: *Zeneesztétikai előadások*, I-II. kötet. Scientia, Kolozsvár, 2003; 2005.

Angi István: *Az esztétikum zeneisége: Esszék a viszonyalkotás varázsáról*. Komp-Press, Kolozsvár, 2001.

Arisztotelész: *Poétika*. PannonKlett, Budapest, 1997.

Baumgarten, Alexander, Gottlieb: *Esztétika*. Atlantisz, Budapest, 1999.

Burke, Edmund: *Filozófiai vizsgálódás a fenségesről és a szépről való ideáink eredetét illetően*. Magvető, Budapest, 2008.

Eco, Umberto: *A szépség története*. Európa, Budapest, 2005.

Eco, Umberto: *A rútság története*. Európa, Budapest, 2007.

Eco, Umberto: *Nyitott mű*. Európa, Budapest, 1998.

Frazer, J. G.: *Az aranyág*, Osiris, Budapest, 2005.

Molnár Antal: *Gyakorlati zeneesztétika*. Zeneműkiadó, 1971.

Szerdahelyi István: *Az esztétikai érték*. Gondolat, Budapest, 1984.

Tatarkiewicz, Wladyslaw: *Az esztétika alapfogalmai: hat fogalom története*. Kossuth, Budapest, 2000.

Eco, Umberto: *Művészet és szépség a középkori esztétikában*. Európa, Budapest, 2002.

Hartmann, Nicolai: *Esztétika*. Magyar Helikon, 1977.

Hegel, G. W. F.: *Esztétika*. Gondolat, Budapest, 1979.

Moles, Abraham: *A giccs, avagy a boldogság művészete*. Gondolat, Budapest, 1975.

Szerdahelyi István: *Ízlés és kultúra*. Kossuth, Budapest, 1974.

Ujfalussy József: *Az esztétika alapjai és a zene*. Tankönyvkiadó, Budapest, 1983.

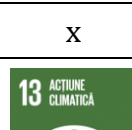
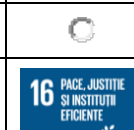
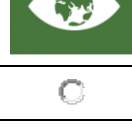
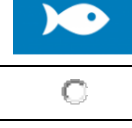
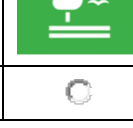
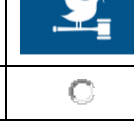
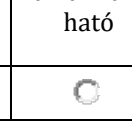
Wagner, Richard: *Művészet és forradalom*. Seneca, Budapest, 1995.

Zoltai Dénes: *A zeneesztétika története: Ethosz és affektus*. Zeneműkiadó, Budapest, 1966.

9. Értékelés

Tevékenység típusa	9.1. Értékelési kritériumok	9.2. Értékelési módszerek	9.3. Aránya a végső jegyben
9.4. Előadás	Az információk elsajátításának szintje; elemzési készség.	Írásbeli teszt	70 %
9.5. Szeminárium/labor		Aktív részvétel az elemző tevékenység során	30 %
9.6. A teljesítmény minimumkövetelményei			
A zeneesztétikai alapfogalmak ismerete			

10. SDG-ikonok (Fenntartható fejlődési célok / Sustainable Development Goals)

	x	A fenntartható fejlődés általános ikonja						
								
								Nem alkalmazható
								

Kitöltés időpontja:

15.04.2026

Előadás felelőse:

dr. Csákány Csilla egyetemi adjunktus

Szeminárium felelőse:

dr. Csákány Csilla egyetemi adjunktus

Az intézeti jóváhagyás dátuma:

20.04.2026

Intézetigazgató:

dr. Péter István egyetemi adjunktus